

**EKONOMIJA U SVOJIM OSNOVAMA: Bez
straha, samo činjenice! 💡**

Ekonomija – znanost o izboru: kako upravljamo ograničenim resursima.

BDP (bruto domaći proizvod) – ukupna vrijednost svega proizvedenog u zemlji.

Inflacija – rast cijena, što znači da za isti novac možeš kupiti manje.

Nacionalni dohodak – koliko svi građani zemlje ukupno zarade.

Realni dohodak – koliko stvarno možeš kupiti, bez obzira koliko zarađuješ.

Deflator BDP-a – pokazuje koliko su cijene porasle u odnosu na baznu godinu.

Nominalno vs. realno – “koliko piše na papiru” vs. “koliko to stvarno vrijedi”.

BDP i inflacija – što znače za tebe?

Ako BDP raste – ekonomija se širi, ima više poslova i prihoda.

Ako inflacija raste – tvoj novac manje vrijedi, sve postaje skuplje.

Ako BDP raste, a tvoja plaća ne – onda ne osjećaš taj rast u svom džepu.

PRAKTIČNI ZADACI

Kava ili štednja? (Oportunitetni trošak)

Ivana ima 3 € u novčaniku. Može:

- Kupiti kavu u kafiću (2 €)
- Staviti novac u štednju

Pitanja:

1. Što bi Ivana izabrala da želi trenutno uživanje?
2. Što bi bilo pametnije ako štedi za put?
3. Što je oportunitetni trošak kupnje kave?

Odgovor:

1. Kava (zadovoljstvo odmah).
2. Štednja (3 € mogu narasti s kamatom).
3. Oportunitetni trošak je 3 € koje ne može potrošiti na nešto drugo.

Je li pizza poskupila? (Inflacija)

Prošle godine pizza je koštala 7 €, a sada košta 7,70 €.

Pitanja:

1. Za koliko % je poskupjela pizza?
2. Ako je inflacija 4%, je li pizza sada stvarno skuplja?

Odgovor:

1. $(7,70 - 7) / 7 = 10\%$ poskupljenja.
2. Da, jer je pizza poskupjela više od inflacije ($10\% > 4\%$)

Koliko zapravo zarađuješ? (Realna vs. nominalna plaća)

Marko je dobio povišicu od 5% (sada zarađuje 1.500 € umjesto 1.428 €), ali su cijene porasle 3%.

Pitanja:

1. Koliko je njegov realni rast plaće?
2. Je li Marko sada bogatiji?

Odgovor:

3. Realni rast = 5% (povišica) – 3% (inflacija) = 2%.
4. Da, ali samo 2% više može kupiti nego prije.

Je li zemlja bogatija? (BDP po stanovniku)

Država X ima BDP od 50 milijardi € i 10 milijuna stanovnika.

Pitanja:

1. Koliko iznosi BDP po stanovniku?
2. Ako BDP naraste 3%, a stanovništvo 1%, je li životni standard porastao?

Odgovor:

3. $50.000.000.000 \text{ €} / 10.000.000 = 5.000 \text{ €}$ po stanovniku.
4. Da, jer BDP raste brže od populacije.

Zašto su cijene porasle?

1. U “dućanu” je porasla potražnja za čokoladom, pa je cijena skočila s 1,50 € na 1,80 €.

Pitanja:

2. Zašto je cijena porasla?
3. Što ako se ponuda udvostruči?

Odgovor:

4. Više ljudi želi čokoladu → manje zaliha → rast cijene.
5. Cijena bi vjerojatno pala (više proizvoda na tržištu).

Je li moja plaća dovoljna? (Realna vrijednost novca)

Petar je 2023. zaradio 1.800 €, a 2024. 1.900 €. Inflacija je bila 2,5%.

Pitanja:

1. Koliko je realno Petar bogatiji?
2. Je li mu plaća dovoljno porasla?

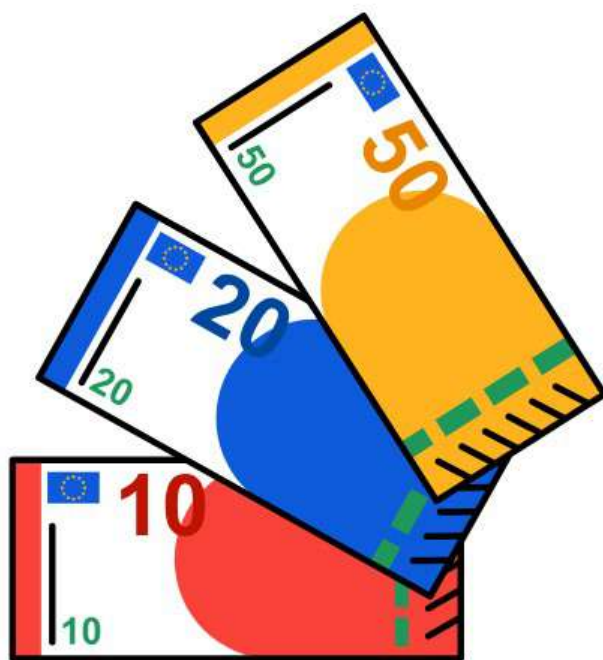
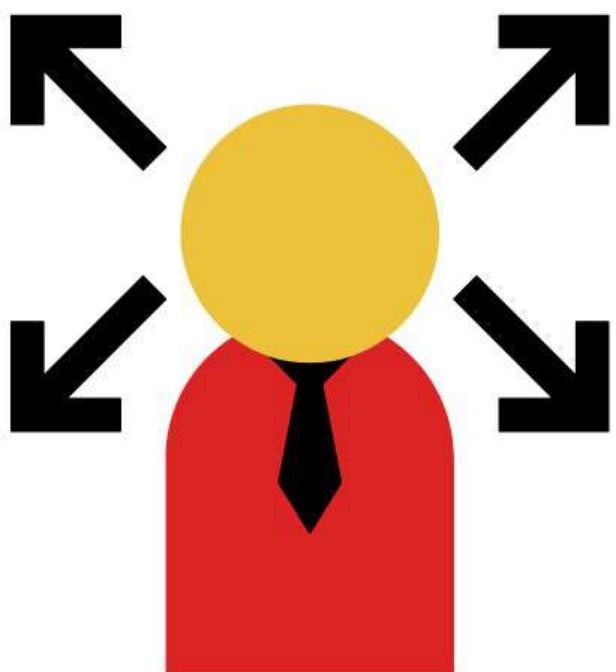
Odgovor:

3. Realni rast = $(1.900 - 1.800)/1.800 = 5,55\% - 2,5\%$ inflacije $\approx 3,05\%$.
4. Da, ali ne puno (kupovna moć mu je porasla samo $\sim 3\%$).

ZAKLJUČAK

Ovi praktični zadaci pokazuju da ekonomija nije apstraktna – odnosi se na tvoju plaću, cijene u prodavaonici i štednju. Kada razumiješ osnove, možeš donositi pametnije financijske odluke!

NAPOMENA: AUTORSKA PRAVA I LICENCIJANJE

© CVEKONOMICS, 2025. Sva prava pridržana.

Ovaj dokument je zaštićen zakonima o autorskim pravima Republike Hrvatske i međunarodnim konvencijama.

ZABRANJENO JE:

- Umnožavanje u cijelosti ili djelomično
 - Distribucija putem bilo kojeg medija
 - Komercijalna uporaba
- bez pismenog odobrenja autora.

DOPUŠTENI KORIŠTENJE:

Ovaj dokument se može dijeliti u nepromijenjenom obliku uz:

1. Jasno navođenje autora (CVEKONOMICS)
2. Poveznicu na originalni dokument
3. Poštivanje uvjeta CC BY-NC-ND 4.0 licence:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Za sve upite: cvekonomics@gmail.com